

บ้านที่แท้จริง(หลวงปู่ชา)

บ้านที่แท้จริง

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

สีเลนะ สุคะตังยันติ

สีเลพะนะ โภคะสัมปทา

สีเลนะ นิพพุตังยันติ ตัสมา สีสังวิโสระเย ติ

บัดนี้ให้โยมขยายจงตั้งใจฟังธรรมะซึ่งเป็น โอวาทขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

โดย เคารพ ต่อไป

ให้โยมตั้งใจว่า ในเวลานี้ ปัจจุบันนี้ ซึ่งให้โยมตั้งใจเสมือนว่าอาดมาให้ธรรมะในเวลานี้ พระพุทธเจ้าของเรานั้นตั้งอยู่ในเฉพาะหน้าของโยมจงตั้งใจกำหนดจิตใจเป็นหนึ่ง กลับตา โดยเฉพาะน้อมเอาคุณพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ มาไว้ที่ใจ เพื่อจะเคารพต่อ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บัดนี้ อาตมาไม่มีอะไรจะฝากโยม ซึ่งเป็นของที่จะเป็นแก่นสาร นอกจากธรรมะคำสอนขอพระพุทธเจ้าเท่านั้น ฉะนั้นเป็นของฝากที่เป็นชิ้นสุดท้าย ดังนั้น ขอโยมจงรับ

ให้โยมทำความเข้าใจว่า พระพุทธเจ้าของเรานั้น ซึ่งเป็นผู้มีบุญวาสนาบารมีมาก ก็ทนต่อความทุกข์ทรมานไม่ได้ อายุถึงวัยนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าของเรา ท่านก็ปลง ปลงอายุสังขาร

คำที่ว่า "ปลง" นั่นก็คือวางลง อย่าไปหอบไว้ อย่าไปหิวมันไว้ อย่าไปแบกมันไว้ สังขารคือร่างกายนี้ให้โยมยอมรับเสียว่า สังขารร่างกายนี้ถึงแม้ว่ามันจะเป็นอย่างไรก็ตาม มันเถอะ เราก็ได้อาศัยสกลร่างกายนี้มาตั้งแต่กำเนิดเกิดขึ้นมาก็พอแล้ว จนถึงเฒ่าชแลแก่ชราบัดนี้ เหมือนเปรียบประหนึ่งว่า เครื่องใช้ไม้สอยของเราต่างๆที่อยู่ในบ้าน ซึ่งเราเก็บกำไว้วันมานานมาแล้ว เช่น ถ้วยโถโอจาน บ้านช่องของเราเนี่ย เบื้องแรกมันก็สดใสน่าใหม่ สะอาดดี เมื่อเราใช้มันมาตลอดกาลนาน บัดนี้สิ่งทั้งหลายนั้นมันก็ทรุดไปโทรมไป บางวัตถุก็แตกไปบ้าง หายไปบ้าง ชิ้นที่มันเหลืออยู่นี้ก็แปรไปเปลี่ยนไป ไม่คงที่ มันก็เป็นอย่างนั้น

ฉะนั้น ถึงแม้ว่าอวัยวะร่างกายของเรานี้ก็เหมือนกัน ฉะนั้น ตั้งแต่เริ่มเกิดมาเป็นเด็ก เป็นหนุ่ม มันก็แปรมา เปลี่ยนมาเรื่อยมาอย่างนี้ถึงบัดนี้ก็เรียกว่า "แก่" นี่ก็คือให้เรายอมรับเสียดพระพุทธรองค์ท่านตรัสว่า สังขารนี้ไม่ใช่ตัวของเราและไม่ใช่ของของเรา ทั้งในตัวเรานี้ก็ดี กายเรานี้ก็ดี นอกกายเรานี้ก็ดี มันก็เปลี่ยนไปอยู่อย่างนั้นให้โยมพิจารณาพิจารณาดูให้มันชัดเจน

อันนี้แหละ ทั้งก่อนที่เรานั่งอยู่ที่นี่ ที่เรานอนอยู่ที่นี่ กำลังมันทรุดโทรมอยู่ที่นี่ นี้แหละคือสังขาร สังขารคือความจริง ความจริงอันนี้เป็นสังขาร เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าที่แน่นอนอย่างนั้นท่านจึงให้มอง ให้พิจารณา ดูยอมรับมันเสีย ก็เป็นสิ่งที่ควรจะยอมรับ ถึงแม้ว่ามันจะเป็นอะไรอย่างไร ก็ตามทีเถอะ

พระพุทธองค์ท่านสอนว่า เมื่อเราถูกคุมขังในตารางก็ดี ก็ให้ถูกคุมขังเฉพาะกายอวัยวะอันจิตใจอย่าให้ถูกคุมขัง อันนี้ก็เหมือนกันฉะนั้น

เมื่อร่างกายมันทรุดโทรมไปตามวัย โยมก็ยอมรับเสีย ให้มันที่สุดไป ให้มันโทรมไปเฉพาะร่างกายเท่านั้น เรื่องจิตใจของเรานั้นเป็นคนละอย่างกับร่างกาย ก็ทำจิตใจให้มีพลัง ให้มีกำลังเพราะเราเข้าไปเห็นธรรมว่า สิ่งทั้งหลายเหล่านั้นมันก็เป็นอย่างนั้น มันจะต้องเป็นอย่างนั้น

พระพุทธรูปองค์ท่านก็สอนว่า ร่างกายจิตใจนี้มันเป็นของมันอยู่อย่างนั้น มันเป็นของมันอยู่อย่างนั้น มันจะไม่เป็นไปอย่างอื่น คือเริ่มเกิดขึ้นมาแล้วก็คือเริ่มแก่ แก่มาแล้วก็เจ็บ เจ็บมาแล้วก็ตาย อันนี้เป็นความจริงเหลือเกิน ซึ่งคุณยายได้พบอยู่ในวันนี้ปัจจุบันนี้มันก็เป็นสังขารอยู่แล้ว ก็มองดูด้วยปัญญาของเรา ให้เห็นเสีย

ถึงแม้ว่าไฟมันจะไหม้บ้านเราก็ตาม ถึงแม้ว่าน้ำมันจะท่วมบ้านเราก็ตาม ถึงแม้ว่าภัยอะไรต่าง ๆ มันจะมาเป็นอันตรายต่อบ้านต่อเรือนเราก็ตาม ให้มันเป็นเฉพาะบ้านเฉพาะเรือนอย่าให้มันไหม้ ถ้าไฟไหม้บ้านอย่าให้มันไหม้หัวใจเรา ถ้าน้ำมันท่วมบ้านก็อย่าให้มันท่วมหัวใจเรา ให้มันท่วมแต่บ้าน ให้มันไหม้แต่บ้าน สิ่งซึ่งเป็นของนอกกายของเรา ส่วนจิตใจเรานั้นให้เรามีการปล่อยวาง เพราะในเวลานี้ก็สมควรแล้ว สมควรที่จะปล่อยวางแล้ว

ที่โยมเกิดมานี้ก็นานแล้วไซ้ไหม ดาก็ได้ดูรูปสีแสงต่างๆตลอดหมดแล้ว อวัยวะทุกชิ้นส่วนหูได้ฟังเสียงอะไรทุกอย่างมากมายแล้ว อะไรทุกอย่างก็ได้รับมามากมายทั้งนั้นแหละ มันก็เท่านั้นแหละจะรับประทานอาหารที่อร่อยๆ มันก็เท่านั้นแหละที่ไม่อร่อยๆ มันก็

เท่านั้นแหละ ตาจะดูรูปสวยๆมันก็เท่านั้นแหละ รูปที่ไม่สวย มันก็เท่านั้นแหละหูได้ฟังเสียงที่มันไพเราะเสนาะโสตจับอกจับใจ มันก็เท่านั้นแหละ จะได้ฟังเสียงที่ไม่ไพเราะไม่จับอกจับใจ มันก็เท่านั้นแหละ

อย่างนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงบอกว่า ทั้งคนร่ำรวย ทั้งคนทุกข์จน ทั้งผู้ใหญ่ และก็ทั้งเด็ก ตลอดทั้งเดียรัจฉานทั้งหมดด้วย ซึ่งเกิดมาในสกลโลกอันนี้ ไม่มีอะไรจะยั่งยืนอยู่ในโลกนี้ จะต้องผลัดไปเปลี่ยนไปตามสภาวะของมัน

อันนี้เป็นสภาวะความจริงที่เราจะแก้ไขอย่างไรที่ไม่ถูกทางมันไม่ได้ แต่ว่ามีทางแก้ไขได้ว่าพระพุทธองค์ท่านให้พิจารณาสังขารร่างกายนี้เท่านั้นจิตใจนี้ ว่ามันไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่เรา เป็นของสมมุติ เช่นว่า บ้านของคุณยายก็เป็นของสมมุติว่าเป็นบ้านของคุณยายเท่านั้น จะเอาติดตามไปที่ไหนก็ไม่ได้ สมบัติพัสถานซึ่งเรียกว่าสมมุติเป็นของคุณยายนี้ก็เป็นเรื่องสมมุติเท่านั้น มันก็ตั้งอยู่อย่างนั้น จะเอาไปที่ไหนก็ไม่ได้ ลูกหลาน บุตรธิดาทั้งหลายทั้งปวงนั้น ซึ่งเขาสมมุติว่าเป็นลูกเป็นหลานของคุณยายนั้น มันก็เรื่องสมมุติทั้งนั้น มันก็เป็นอยู่อย่างนั้นแหละ ไม่ใช่ว่าเป็นเราคนเดียว เป็นกันทั้งโลก ถึงแม้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็เป็นอย่างนี้ พระอรหันตสาวกทั้งหลายทั้งปวงท่านก็เป็นอย่างนี้ แต่ท่านแปลกกว่าพวกเราทั้งหลายแปลกโดยประการอย่างไร คือ ท่านยอมรับ ยอมรับว่าสกลร่างกายสังขารนี้มันเป็นอย่างนั้นเองของมันจะเป็นอย่างอื่นไม่ได้ มันก็ต้องเป็นอย่างนี้

อย่างนั้น พระพุทธเจ้าท่านจึงให้พิจารณาคุณสกลร่างกาย ตั้งแต่ปลายเท้าขึ้นมาหาบนศีรษะ ตั้งแต่ศีรษะลงไปหาปลายเท้า อันนี้เรียกว่าส่วนอวัยวะร่างกายของเรา คุณวิว่ามันมีอะไรบ้าง อะไรเป็นของสะอาดไหม อะไรเป็นของเป็นแก่นเป็นสารไหม นับวันมันที่ทรุดมาเรื่อยๆ มาอย่างนี้ อันนี้พระพุทธเจ้าจึงให้เห็นสังขาร ว่าของไม่ใช่ของเรามันก็เป็นอย่างนี้ ของที่ไม่ใช่เรา มันก็เป็นอย่างนี้จะให้มันเป็นอย่างไรละ อันนี้มันถูกแล้ว ถ้าโยมมีความทุกข์ โยมก็คิดผิดเท่านั้นแหละ ไปเห็นสิ่งที่มันถูกอยู่โยมเห็นผิด มันก็ขวางใจ เช่นนั้น

เหมือนน้ำในแม่น้ำที่มันไหลลงไปในทางที่ลุ่มมันก็ไหลไปตามสภาพอย่างนั้น อย่างแม่น้ำอยุธยาแม่น้ำมูล แม่น้ำที่ไหนก็ตามเถอะ มันก็ต้องมีการไหลวนไปทางใต้ทั้งนั้นแหละ มันไม่ไหลขึ้นไปทางเหนือหรอก ธรรมดามันเป็นอย่างนั้น

สมมุติว่าบุรุษคนหนึ่งซึ่งไปยืนอยู่บนฝั่งของแม่น้ำ แล้วก็ไปมองดูกระแสน้ำของแม่

น้ำมันก็ไหลเขียวไปทางใต้แต่บุรุษคนนั้นมีความคิดผิด อยากจะให้น้ำมันไหลขึ้นไปทางทิศเหนือ อย่างนี้มันก็เป็นทุกข์ บุรุษคนนั้นจะไม่มีความสะดวกเลย ถึงแม้จะยืน จะเดิน จะนั่ง จะนอน ก็ไม่มีความสงบเพราะอะไร เพราะบุรุษคนนั้นคิดผิด คิดทวนกระแส น้ำ คิด อยากจะให้น้ำไหลขึ้นไปทางเหนือความเป็นจริงนั้นน้ำจะไหลขึ้นไปทางเหนือ นั้นไม่ได้ไม่สมควรแล้ว มันก็ต้องไหลไปตามกระแสของน้ำเป็นธรรมดาของมันอย่างนั้น เมื่อมันเป็นอย่างนี้บุรุษนั้นก็โศกเศร้าใจ ทำไม่ถึงโศกเศร้าใจ เพราะบุรุษนั้นคิดไม่ถูก พิจารณาไม่ถูก คำริไม่ถูก พิจารณาไม่ถูก เพราะว่าความเห็นผิดเป็นมิจฉาทิฎฐิ สัมมาทิฎฐิแล้วก็ต้องเห็นว่าน้ำมันก็ต้องไหลไปตามกระแสของน้ำทางใต้จะให้น้ำไหลไปทางเหนือมันไปไม่ได้ ที่จะให้น้ำไหลไปทางเหนือมันมีความเห็นผิด มันก็กระทบกระทั่งตะจิตตะขวง ในใจอยู่อย่างนั้น จนกว่าบุรุษคนนั้นจะมาพิจารณาคิด กลับเห็นแล้วว่า น้ำ ธรรมค้ำมันก็ต้องไหลไปอย่างนั้น มันก็ต้องไหลไปทางใต้ อย่างนี้เป็นเรื่องของมันอยู่อย่างนี้

อันนี้เป็นสังขารอันหนึ่ง ซึ่งเราจะเอามาพิจารณาว่า เออ...อันนี้ก็เป็นความจริงอย่างนั้นเมื่อหากว่าเห็นความจริงอย่างนั้น บุรุษคนนั้นก็ปล่อย บุรุษคนนั้นก็วาง วางน้ำให้มันเขียว ให้มันไหลไปตามกระแสของมันอย่างนั้น ปัญหาที่ตะจิตตะขวงของโยมของบุรุษคนนั้นก็หายไป เมื่อปัญหาหายไป ก็ไม่มีปัญหา เมื่อไม่มีปัญหา ก็ไม่ต้องเป็นทุกข์ อันนี้ก็ฉันทันเหมือนกัน แม่น้ำที่มันไหลไปทิศใต้ มันก็เหมือนชีวิตร่างกายของยายอยู่เดี๋ยวนี้แหละ เมื่อมันหนุ่มแล้วมันก็แก่ เมื่อมันแก่แล้วก็วันไปตามเรื่องมัน อันนี้เป็นสังขารอย่าไปคิดว่าไม่อยากให้มันเป็นอย่างนั้น อย่าไปคิดอย่างนั้น ไม่อยากให้มันเป็นอย่างนั้น อย่าไปคิดอย่างนั้น เรื่องอันนี้ไม่ใช่เราจะมีอำนาจไปแก้ไขมัน

พระพุทธเจ้าให้มองตามรูปมัน มองตามเรื่องของมัน เห็นตามสภาพของมันเสียว่า มันเป็นอย่างนั้นเท่านั้น เราก็ปล่อยมันเสีย เราก็วางมันเสีย เอาความรู้สึกนี้เองเป็นตนเป็นที่พึ่ง ให้ภาวนาว่า พุทโธ พุทโธ พุทโธ ถึงแม้ว่าจะเหน็ดจะเหนื่อยก็จริงเถอะ ให้โยมทำจิตให้อยู่กับลมหายใจ หายใจออกยาวๆ สูดลมเข้ามายาวๆ หายใจออกไปยาวๆ แล้วก็ตั้งจิตขึ้นใหม่ แล้วก็กำหนดลมพุทโธ พุทโธ

โดยปกติถึงแม้ว่ามันจะเหนื่อยมากทำอะไรก็ยังกำหนดจิตกำหนดอารมณ์ของเราให้ละเอียดเข้าไปให้ละเอียดเข้าไปเท่านั้นทุกครั้ง เพื่ออะไรเพื่อจะต่อสู้กับเวทนา เมื่อกำลังมันเหน็ดมันเหนื่อยให้โยมหยุดคิดทั้งหลาย ให้โยมหยุดคิดอะไรทั้งปวงเสีย ให้เอาจิตมา

รวมอยู่ที่จิต แล้วเอาจิตกับลม รู้จักลม ภาวนา พุทโธ พุทโธ ปล่อยวางข้างนอกให้หมด
อย่าไปเกาะกับลูก อย่าไปเกาะกับหลาน อย่าไปเกาะกับสิ่งทั้งหลายทั้งปวงทั้งนั้น ให้
ปล่อย ให้เป็นอันเดียว รวมจิตลงที่อันเดียว คุณลม ให้กำหนดลม เอาจิตนั้นแหละไป
รวมอยู่ที่ลม คือให้รู้ที่ลมในเวลานั้น ไม่ต้องให้รู้อะไรมากมาย กำหนดให้จิตมันน้อย
ไปๆ ละเอียดไปๆ เรื่อยๆไป จนกว่าจะมีความรู้สึกน้อยๆ แต่มีความตื่นอยู่ในใจมากที่สุด
เป็นต้น

อันนี้เวทนาที่มันเกิดขึ้นมันจะค่อยๆระงับไปๆผลที่สุดเราก็ดูลมเหมือนกับญาติมาเยี่ยม
บ้านเราเราจะตามไปส่งญาติขึ้นรถลงเรือ เราก็ตามไปถึงท่าเรือ ตามไปถึงรถ เราก็ส่งญาติ
เราขึ้นบนรถเราก็ส่งญาติเราลงเรือ เขาก็คิดเครื่องเรือ เครื่องรถไปแล้ว เท่านั้นแหละ เราก็
มองไปเถอะ ญาติเราไปแล้ว เราก็กลับบ้านเรา

เราดูลมก็เหมือนกันฉันนั้น เมื่อลมมันหายเราก็รู้จัก เมื่อลมมันละเอียดเราก็รู้จัก เมื่อ
มันละเอียดไปเรื่อยๆ เราก็มองไปๆ ตามไป น้อยไปๆ ทำจิตให้มันตื่นขึ้น ทำลมให้มัน
ละเอียดเขาไปเรื่อยๆไป ผลที่สุดแล้ว จนกว่าลมหายใจมันน้อยลงๆ จนกว่าลมหายใจไม่มี
มีแต่ความรู้สึกเท่านั้นตื่นอยู่ นั่นก็เรียกว่า เราพบพระพุทธเจ้าแล้ว

เรามีความรู้ ตื่น อยู่ ที่เรียกว่า พุทโธ พุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้าเป็นเช่นนั้น เราได้
อยู่กับพระพุทธเจ้าแล้ว เราพบพระพุทธเจ้าแล้วเราพบความรู้แล้ว เราพบความสว่างแล้ว
ไม่ส่งจิตไปทางอื่น มันรวม อยู่ที่นั่น นั่นเรียกว่าเข้าถึงพระพทธเจ้าของเรา ถึงแม้ว่าท่าน
ปรินิพพานไปแล้ว นั่นก็เป็นพระพุทธรูป เป็นรูปกาย มีรูปแต่พระพุทธรูปอย่างแท้จริง
นั่นก็คือความรู้อันสว่างไสว อันเบิกอันบานอย่างนี้ พบเช่นนี้เราก็มีอันเดียวเท่านั้น ไหมา
รวมลงที่นี้

ฉะนั้น ให้วาง ให้วางทั้งหมด เหลือแต่ความรู้อันเดียว แต่อย่าให้หลงนะ อย่าให้ลืม ถ้า
เกิดเป็นนิมิตเป็นรูปเป็นเสียงอะไรมา ก็ให้ปล่อยวางทั้งหมด ไม่ต้องเอาอะไรทั้งนั้น
แหละ ไม่ต้องเอาอะไร เอาความรู้อันเดียว ให้มันรู้สึกกับความรู้อันเดียวเท่านั้น ไม่ห่วง
ข้างหน้า ไม่ห่วงข้างหลังหยุดอยู่กับที่ ผลที่สุดจนกว่าข้างหน้าก็ไม่ไป เดินไปก็ไม่ไป
ถอยกลับก็ไม่ไป หยุดอยู่กับที่ ไม่ใช่ ไม่มีที่คิด ไม่มีที่หมาย เพราะอะไร เพราะว่าไม่มีตัว
เพราะไม่มีตน ไม่มีเราและไม่มีการของเรา...หมด

นี่คือคำสอนพระพุทธเจ้า สอนให้เรา "หมด" ไม่ใช่ให้เราว่าเอาอะไรไป ให้เรารู้อย่างนี้
รู้แล้วก็ปล่อย รู้แล้วก็วาง

บัดนี้มันเป็นภาระของเราคนเดียวเสียแล้วให้เข้าถึงธรรมะอย่างนั้น อันนี้เป็นทางที่เราจะพ้นจากวิญญูสงสาร พยายามปล่อยวาง ให้เข้าใจ ให้ตั้งอกตั้งใจ พินิจ พิจารณา

อย่าไปห่วงคนโน้น อย่าไปห่วงคนนี้ ลูกก็ดีหลานก็ดี ญาติก็ดี อะไรทั้งหลายทั้งปวง อย่างนั้นอย่าไปห่วงเลย ที่เขายังเป็นอยู่เขาก็เป็นอยู่นาคต่อไปเขาก็จะเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างคุณยายที่เป็นอยู่อย่างนี้ไม่มีใครจะเหลืออยู่ในโลกนี้ จะต้องเป็นอย่างนั้น อันนี้เป็นสภาวะคือความเป็นจริงที่พระพุทธเจ้าท่านสอน มิฉะนั้น ของที่ไม่มีความจริงอย่างนี้ พระพุทธเจ้าท่านจึงให้วาง ถ้าวางแล้วก็เห็นความจริง ถ้าไม่วางมันก็ไม่เห็นความจริงมันเป็นอยู่อย่างนี้ ใครทั้งหมดในสกลโลกนี้มันก็เป็นอย่างนี้ อย่างนั้น โยมยายไม่ควรห่วงใย ไม่ควร เกาะ เกี้ยว

ถึงแม้มันจะคิด ก็ให้มันคิด แต่ว่าคิดให้อยู่กับปัญญา ให้คิดด้วยปัญญา อย่าคิดด้วยความ โง่ นึกถึงลูกก็นึกถึงด้วยปัญญา อย่างนึกถึงความ โง่ นึกถึงหลานก็ให้นึกถึงด้วยปัญญา อย่างนึกถึงความ โง่ อะไรๆ ทั้งหมดนั้นแหละเราคิดก็ได้ เรารู้มันก็ได้ แต่เราคิดด้วยปัญญา เรารู้ด้วยปัญญา รู้ด้วยปัญญาที่ต้องปล่อย รู้ด้วยปัญญาที่ต้องวางถ้ารู้ด้วยปัญญาคิดด้วยปัญญา มันจะไม่มีทุกข์ มันจะมีความเบิกบาน มีความสำราญ มีความสงบ มีความระงับเป็นอันเดียว จิตใจเรามารวมอยู่อย่างนี้ อะไรที่เราจะต้องอาศัยอยู่ในปัจจุบัน ในคราวนี้ ก็คือลม ลมหายใจนี้แหละ

บัดนี้เป็นภาระของคุณยายคนเดียว ไม่เป็นภาระของคนอื่น ภาระของคนอื่นให้เป็นของคนอื่นเขา ธุระหน้าที่ของเราก็เป็นธุระหน้าที่ของเรา ธุระหน้าที่ของเราในเวลานี้ ก็คือพยายามวางความรู้สึกไว้ที่จิตของเรา ไม่ให้กระวนกระวาย เป็นธุระหน้าที่ของเรา เรา รู้จักธุระหน้าที่ของเราในเวลานี้เราเป็นอะไรอยู่ในเวลานี้ เราอยู่อย่างไร จิตเราเป็นอย่างไร จิตเรากังวลกับอะไรมั๊ย จิตเราเป็นห่วงใยมั๊ย ให้ตรวจตราดูจิตของเราในเวลาที่เรाप่วยนี้ อย่าไปเอาธุระของลูกมาทำ อย่าไปเอาธุระของหลานมาทำ อย่าไปเอาธุระของคนอื่นมาทำ อย่าเอาธุระของอะไรอะไรทั้งปวงมาทำทั้งนั้นแหละ ไม่ใช่หน้าที่ของเรา ในเวลานี้ เราควรจะปล่อยแล้ว เราควรจะวางแล้ว อาการที่ควรจะปล่อยจะวางนี้ จะทำความสงบนี้เป็นธุระของเราเป็นหน้าที่ของเรา ที่เราจะต้องทำในปัจจุบัน เมื่อเวลาเรाप่วยอยู่เดี๋ยวนี้ให้รวมจิตเข้ามาเป็นหนึ่งนี่คือธุระหน้าที่ของเรา เรื่องอะไรก็ปล่อยให้เขาชะเรื่องรูปก็ปล่อยให้เขาชะ เรื่องเสียงก็ปล่อยให้เขาชะเรื่องกลิ่นก็ปล่อยให้เขาชะ เรื่องรสก็ปล่อยให้เขาชะ เรื่องอะไรๆก็ปล่อยให้เขาแล้ว เราจะทำธุระหน้าที่ของเรา

มันจะมีอะไรเกิดเป็นอารมณ์ขึ้นมา ก็นึกในใจว่าอย่ามากวนฉัน ไม่ใช่ธุระหน้าที่ของฉัน ความวิพากษ์วิจารณ์อะไรก็ตาม ว่าเราจะกลัว กลัวในชีวิตของเรา กลัวอันตรายเพราะเราจะตายอย่างนี้เป็นต้น คิดถึงคนโน้น แล้วก็คิดถึงคนนี่เมื่อมันเกิดขึ้นมาในจิตอย่างนั้น เราก็บอกในใจเราว่า อย่ามากวนฉัน ไม่ใช่ธุระของฉันๆ อย่างนี้ ไว้ในใจของเรา เพราะว่าเราเห็นธรรมทั้งหลายที่มันเกิดขึ้นมา

ธรรม คือ อะไร

ธรรม คือ ทุกสิ่งทุกอย่าง

อะไรที่จะไม่เป็นธรรมก็ไม่มีแล้ว

โลกคืออะไร โลกคืออารมณ์ที่มันมาผูกพันกวนขายอยู่เดี๋ยวนี้แหละ เดี่ยวคนนั้นจะเป็นอย่างไร เดี่ยวคนนี้จะเป็นอย่างไง เมื่อเราตายไปนี่ใครจะดูแลเขา ใครจะเป็นยังไงอะไรใหม่ อย่างนี้นะเป็นโลกทั้งนั้นแหละ ถึงแม้ว่าเราคิดขึ้นมาแล้ว เราก็กลัวจะตาย กลัวจะแก่ กลัวจะเจ็บ กลัวทั้งหลายมันเป็นโลกทั้งนั้นแหละ ทั้งโลกเสีย มันเป็นโลก โลกนี้มันเป็นอย่างนั้น ถ้ามันมีขึ้นมาในใจก็รู้จักเออ! โลกนี้คืออารมณ์ อารมณ์นี้มันมาบังจิตไม่ให้เห็นจิตของตนอย่างนั้น อะไรๆทุกอย่างนั้นแหละ ถ้ามันเกิดขึ้นมาให้โยมคิดว่า

อันนี้ไม่ใช่ธุระของฉัน

เป็น เรื่อง อนิจจัง

เป็นเรื่องทุกขัง

เป็นเรื่องอนัตตา

เราจะคิดว่าอยากอยู่ไปนานๆ อย่างนี้ก็ให้เกิดทุกข์ เราอยากตายเสียเดี๋ยวนี้ ให้เร็วๆ เดี่ยวนี้ อันนี้ก็ไม่ต้องทนนะ ยายนะ เป็นทุกข์ เพราะว่าสังขารนี้ไม่ใช่ของเรา เราจะไปตกแต่งอะไรมันก็ได้หรือหอก มันเป็นของมันอยู่อย่างนั้น ตกแต่งได้ก็นิดหน่อยๆ เป็นต้นว่าตกแต่งร่างกายของเราให้สะสวย ให้มันสะอาด หรือเด็กๆ เขาดูสิ มันทาปากทำเล็บให้มันยาว ทำอะไรให้มันสะสวยเสียมันก็แค่นั้นแหละ โยม เมื่อแก่มาแล้วก็รวมในกระป๋องเดียวกันเท่านั้น ไม่มีอะไร ตกแต่งแค่นั้นแหละ ตกแต่งจริงๆ ไม่ได้หรือ ก็เป็นอย่างนั้น เรื่องของสังขารนั้น จะตกแต่งได้ก็เรื่องจิตใจของเรา

บ้านที่ย้ายอยู่นี้ ย้ายก็สร้างขึ้นมา สองตายายสร้างขึ้นมาก็ได้ อยู่สร้างบ้าน หรือคนคนอื่นก็เหมือนกัน ตีกรามบ้านช่องทั้งหลายก็สร้างขึ้นมาได้ อย่างบ้านคุณหมออูทัย อาตมาก็เคยไปขึ้นบ้านใหม่ให้ อยู่ที่นั่น สร้างขึ้นสะสวยใหญ่โตก็ได้ นะสร้างนะสร้างบ้านข้าง

นอก ใครๆก็สร้างกันได้ทั้งนั้นแหละ แต่ว่าพระพุทธองค์ท่านเรียกว่า บ้านข้างนอก ไม่ใช่ บ้านที่แท้จริง มันเป็นบ้านโดยสมมุติ

บ้านอยู่ในโลกมันก็เป็นไปตามโลกนั่นแหละบางคนก็ลืมนะ ได้บ้านใหญ่บ้านโต สนุกสุขสำราญลืมนบ้านจริงๆของเรา บ้านที่จริงของเราอยู่ที่ไหนบ้านที่จริงของเราก็คือมี ความรู้สึกที่มันสงบ คือ ความสงบนั่นแหละเป็นบ้านของเราจริงๆ

บ้านที่เราอยู่นี้ หรือบ้านที่ไหนอะไรก็ตามทีเถอะ บ้านก็สวย แต่อยู่กันไม่ค่อยสงบ เดียว ก็เพราะอันโน้น เดียวก็เพราะอันนี้เดี๋ยวห่างอันนั้น เดียวก็ห่างอันนี้อยู่อย่างนี้ เรียกว่าไม่ใช่บ้านเรา ไม่ใช่บ้านข้างใน มันเป็นบ้านข้างนอก อีกประเดี๋ยววันใดวันหนึ่งเราก็เลิกมัน เท่านั้นแหละ บ้านนี้เราอยู่ไม่ได้หรอก มันเป็นบ้านของโลก ไม่ใช่บ้านของเรา

บ้านข้างในก็คือสกลร่างกายของเรานี้เองก็ยังเห็นว่าเป็นตัวเป็นตน เป็นเราเป็นเขาอีก อันนี้ก็บ้านหลังหนึ่งซึ่งติดอยู่กับตัวของเรา ที่เราเข้าใจว่าตัวเราหรือของเรานี้ อันนี้ก็ ไม่ใช่อีก อันนี้ก็บ้านของโลก ไม่ใช่บ้านของเราอย่างแท้จริงอย่างนั้นคนจึงชอบแต่ จะสร้างบ้านข้างนอก ไม่ชอบสร้างบ้านข้างใน บ้านที่อยู่จริงๆ ให้มันสงบจริงๆไม่ค่อย จะเห็นกัน ไม่ค่อยจะสร้างกัน ไปสร้างแต่ข้างนอก ก็เพราะมันเป็นอย่างนี้แหละ อย่างคุณยายน่าจะกลองคิดดูสิ เวลานี้มันเป็นอย่างไรนะ คิดดูตั้งแต่วันเราเกิดมา เรื่อยๆมา จนบัดนี้ คือเราเดินหนีจากความเจริญอยู่ในโลกนี้ เดินไปเรื่อยๆ เดินมาจนแก่ จนเจ็บ ขนาคนี้ ไม่อยากจะทำให้เป็นอย่างนี้ ห้ามมันก็ไม่ได้ มันก็ไปของมันอยู่อย่างนี้ ก็เรื่องมันเป็น อย่างนี้ จะให้เป็นอย่างอื่นก็ไม่ได้ เหมือนกันกับเป็ดจะให้มันเหมือนไก่มันก็ไม่ เหมือน ถ้ามันเป็นเป็ด ไก่อยากให้เป็นเหมือนกับเป็ด มันก็ไม่ได้ เพราะว่ามันเป็นไก่ ถ้า ใครไปคิดอยู่ว่าอยากให้เป็นเหมือนไก่ อยากให้ไก่เหมือนเป็ด มันก็ทุกข์เท่านั้นละก็ เพราะมันเป็นไปไม่ได้ ถ้าโยมมาคิดว่า เออ เป็ดมันก็ต้องเป็นของมันอย่างนั้นแหละ ไก่ก็ ต้องเป็นของมันอย่างนั้นแหละ จะให้เป็ดเหมือนไก่มันก็เป็นไปไม่ได้ ให้ไก่เหมือนเป็ด มันก็เป็นไปไม่ได้เพราะมันเป็นอยู่อย่างนั้น

ถ้าเราคิดเช่นนี้แล้ว เราจะมีพละ เราจะมีกำลัง เพราะว่าสกลร่างกายนี้อยากจะให้มัน ยืนนานถาวรไปเท่าไรๆ มันก็ไม่ได้ มันก็เป็นอยู่อย่างนี้ นี่ท่านเรียกสังขาร อนิจจา วต สง ขารา อุปปาทวยธมมิโน อุปปชชิตวา นิรุชฌนติ เตสวุปสโม สุโข สังขารคือร่างกายจิตใจ นี้แหละมันเป็นของไม่เที่ยง เป็นของไม่แน่นอน มีแล้วก็หาไม่เกิดแล้วก็ดับไป แต่มนุษย์ เราทั้งหลายอยากให้สังขารนี้มันเที่ยง อันนี้ก็คือความคิดของคนโง่

คุณคิดว่าลมหายใจเข้าออกของเราเนี่ย ก็ออกแล้วมันก็เข้ามา เข้ามาแล้วมันก็ออกไปเป็น
ธรรมชาติของลม มันก็ต้องเป็นอยู่อย่างนั้น ต้องกลับไปกลับมา หมุนเวียนเปลี่ยนแปลง
เรื่องสังขารก็อยู่

ด้วยการเปลี่ยนแปลง อย่างนี้ จะให้มันไม่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ลองคิดดูสิว่าหายใจออก
อย่างเดียวนะไม่ให้มันเข้ามาได้ไหม สบายไหม สุขุมเข้ามาแล้วไม่ให้มันออก ดีไหม นี่
อยากจะให้มันเที่ยงอย่างนี้ มันเที่ยงไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้ ออกไปแล้วก็เข้ามา เข้ามาแล้ว
ก็ออกไป เป็นเรื่องธรรมดา เหลือเกิน

เกิดแล้วก็แก่ แก่แล้วเจ็บตาย เป็นเรื่องของธรรมดาแท้ๆ เหมือนกับลมเข้ามาแล้ว
ไม่ให้ออกไม่ได้ ออกไปแล้วไม่ให้เข้าไม่ได้ ถ้ามีการออกแล้วก็เข้า เข้าแล้วออกอย่างนี้
ทำชีวิตให้มนุษย์และสัตว์ทั้งหลายเป็นอยู่เท่าทุกวันนี้ เพราะสังขารมันทำตามหน้าที่ของ
มันอย่างนี้ นี่มันจริงอยู่แล้ว ไม่ใช่เป็นของไม่จริง มันจริงของมันอยู่อย่าง นั้นแหละ
ฉะนั้นมันจริงแล้ว เรามันมองเห็นอย่างนั้น ไร้ความเกิด แก่ เจ็บ ตาย เมื่อเราเกิดมาแล้วนะ
โยม ก็คือเราตายแล้วนั่นเองแหละ ไร้ความเกิดกับความตายมันเหมือนกันทั้งนั้นแหละ
อันหนึ่งเป็นต้น อันหนึ่งเป็นปลาย เหมือนต้น ไม้ของเรานั้นแหละ เมื่อมีโคนมันก็มีปลาย
เมื่อมีปลายมันก็มีโคน ไม่มีโคนปลายก็ไม่มี มีปลายก็ต้องมีโคน มีแต่ปลายโคน ไม่มีก็
ไม่ได้ มันเป็นอย่างนั้น

อย่างนั้นก็นึกขำเหมือนกันนะ มนุษย์เราทั้งหลายเมื่อจะตายแล้ว โสภะเศร้าวุ่นวาย
ร้องไห้เสียใจ สารพัดอย่าง หลงไปสิ โยม มันหลงนะคนจะตายไปร้องไห้พิไรรำพัน
ตั้งแต่ไหนแต่ไรมาไม่ค่อยได้พิจารณาให้ชัดเจนนะ ไร้ความเป็นจริงแล้ว อาตมาเห็นว่า
และขอโอกาสด้วยนับว่าถ้าจะร้องไห้กับคนตายนะ ร้องไห้กับคนที่เกิดมาดีกว่าแต่มัน
กลับกันเสีย ถ้าคนเกิดมาแล้ว โยมเราทำไมหัวเราะตลกดีใจกัน ขึ้นบาน ไร้ความเป็นจริง
เกิดนั่นล่ะคือตาย ตายนั่นล่ะก็คือเกิด ต้นก็คือปลายปลายก็คือต้น เราไม่รู้จัก ถึงเวลาจน
จะตายหรือตายก็ร้องไห้กัน นี่คือคนโง่ ถ้าจะร้องไห้อย่างนั้นก็โง่มาแต่ต้นก็ยังจะตายนะ
เมื่อเกิดมาก็ร้องไห้กันเสียทีเถอะ คุณสิ ไร้เกิดนั่นแหละตัวตายนะ ถ้าไม่เกิดมันก็ไม่ตาย
เข้าใจไหม ตัวเกิดมันก็คือตัวตาย ตัวเกิดเราไม่เห็นว่าเป็นตัวตายซะ ไร้ตัวตายก็คือตัวเกิด ตัว
เกิดก็คือตัวตายอย่างนั้น โยมไม่ต้องนึกอะไรให้มันวุ่นวายมากมาย ว่ามันเป็นอย่างนั้นซะ
นี่คือฐานะหน้าที่ของเราแล้ว บัดนี้ใครช่วยไม่ได้ถูกช่วยไม่ได้ หลานก็ช่วยไม่ได้ ทรัพย์สิน

เงินทองก็ช่วยไม่ได้ช่วยได้แต่ความรู้สึกของโยมให้ถูกต้องเดี๋ยวนี้ละ ไม่ให้หวั่นไหวไป
มา ปล่อยมัน ทิ้งมันเสีย เราปล่อยมัน ทิ้งมัน

ถ้าเราไม่ทิ้งมัน ไม่ปล่อยมัน มันก็จะหนีอยู่แล้ว อวัยวะร่างกายของเราเนะ มันพยายามจะ
หนีอยู่แล้วเนะ เห็นไหม ค่อยๆว่า เมื่อเกิดมาเป็นหนุ่มเป็นน้อยผมมันก็ดำเห็นไหม บัดนี้
มันหงอก นี้เรียกว่ามันหนีแล้วนะ ตาเรามันสว่างไสวดีเป็นเด็กเป็นหนุ่มนะ บัดนี้มันฝ้า
ฟางเห็นไหม นี้เรียกว่ามันหนีแล้ว เขาทนไม่ไหวเขาจะต้องหนี ที่นี้ไม่ใช่ที่อยู่ของเขาชะ
แล้ว อะไรทุกชิ้นทุกส่วนเขาก็จะหนีแล้ว ฟันของเราเด็กๆมันแน่นหนาถาวรไหม บัดนี้
มันโยกมันคลอน จะใส่ฟันใหม่เสียก็ได้ นี่มันก็ของใหม่ไม่ใช่ของเก่า ของเก่านั้นเขาหนี
แล้ว สิ่งทั้งปวงในอวัยวะร่างกายเรานี้ของคุณยายหรือคนทุกๆคน เดี่ยวนี้เขาพยายามจะ
หนีกัน แล้ว

ในร่างกาย ตา หู จมูก ลิ้น กาย ทั้งหมดเขาพยายามจะหนี ทำไมถึงจะหนี เพราะตรงนี้
ไม่ใช่ที่อยู่ของเขา เป็นสังขารอยู่ไม่ได้ อยู่ชั่วคราวเท่านั้นก็ไป ไม่ว่าแต่ตัวของเราหรือ
ทั้งหมดอวัยวะนี้ ผมก็ดี ขนก็ดี เล็บก็ดี ฟันก็ดี หนังกี่ดีทั้งนั้นแหละ เดี่ยวนี้เขาเตรียมหนี
เขาหนีไปบ้างแล้ว แต่ยังไม่หมด ยังเหลือแต่คนเฝ้าบ้านอยู่เล็กๆ น้อยๆ เฝ้าบ้านอยู่แต่ไม่
ค่อยดีละ ตาก็ไม่ค่อยดี ฟันก็ไม่ค่อยดี หูนี้ก็ไม่ค่อยจะดี ร่างกายนี้ก็ไม่ค่อยจะดี ก็เพราะ
เขาหนีไปบ้างแล้ว ทอยกัน ไปเรื่อยๆ ทอยกันไป

นี่ให้ยายเข้าใจ ที่นี้ไม่ใช่ที่อยู่ของมนุษย์โดยตรง เป็นที่พักชั่วคราวเท่านั้นแหละ ก็ไป
จะนั่น โยมไม่ควรห่วงใยอะไรมากมาย มาอยู่ในโลกให้พิจารณาโลกอันนี้ว่า มันเป็น
อย่างนั้นไม่ว่าแต่อะไรทั้งหลาย เขาเตรียมจะหนีกันแล้ว โยมคิดดูสิ ดูตามสภาพร่างกายสิ
ว่ามันมีอะไรเหมือนเก่ามัย ร่างกายเหมือนเก่ามัย หนังกี่เหมือนเก่ามัย ผมเหมือนเก่ามัย ตา
เหมือนเก่ามัย หูเหมือนเก่ามัย ฟันเหมือนเก่ามัย ไม่เหมือน เขาไปที่ไหนกันหมดแล้ว นี้
ธรรมชาติเขาเป็นอย่างนั้นเมื่ออยู่แล้วตามวาระของเขาแล้ว เขาก็ต้องไปทำไมเขาจะต้อง
ไป เพราะฐานะเขาเป็นอย่างนั้น ไร้ความเป็นจริงมันเป็นอย่างนั้น เพราะที่นี้ไม่ใช่ที่อยู่อย่าง
แน่นหนาถาวรอะไร อยู่แล้วก็วุ่นๆว้ายๆสุขๆทุกข์ๆ ไม่สงบระงับ

ถ้าเป็นคน ก็คนเดินไปยังไม่ถึงบ้าน ยังอยู่ระหว่างทาง เดี่ยวก็จะกลับ เดี่ยวก็จะไป เดี่ยวก็
จะอยู่ นี่คนไม่มีที่อยู่ เปรียบว่าเราเดินออกจากบ้านไปกรุงเทพฯ หรือว่าไปบ้านนอกที่
ไหนก็ตามเถอะ เราเดินไป เมื่อไม่ถึงบ้านเราเมื่อไร เป็นต้น ก็ไม่น่าจะอยู่ นั่งก็ไม่สบาย
นอนก็ไม่สบาย เดินก็ไม่สบาย นั่งรถไปก็ยังไม่สบาย เพราะอะไร เพราะไม่ถึงบ้านเรา

บัดนี้ถ้าเรามาถึงบ้านเราแล้วก็สบายเพราะเข้าใจว่าเป็นบ้านเรา อันนี้ก็ฉันนั้น
เหมือนกัน

โลกนี้มันเรื่องไม่สงบทั้งนั้นแหละ ถึงแม้มันจะรำรวย มันก็ไม่สงบ มันจนมันก็ไม่
สงบ มันโตก็ไม่สงบ ให้เป็นเด็กมันก็ไม่สงบ มีความรู้น้อยมันก็ไม่สงบ มีความรู้มากมัน
ก็ไม่สงบ เรื่องมันไม่สงบ มันเป็นอย่างนี้ อย่างนั้นคนที่มันน้อยก็มีทุกข์ คนที่มีมากก็มี
ทุกข์ เป็นเด็กมันก็มีทุกข์ผู้ใหญ่มันก็เป็นทุกข์ แก่แล้วมันก็มีทุกข์ ทุกข์อย่างคนแก่ ทุกข์
อย่างเด็ก ทุกข์อย่างคนรวย ทุกข์อย่างคนจน มันเป็นอย่างนี้ทั้งนั้นแหละ อย่างนั้นอวัยวะ
ทุกส่วนนี่จึงทยอยกันไปเรื่อยๆ

ถ้าคุณขยายพิจารณาอย่างนี้แล้วก็จะเห็นว่านิจมันเป็นเรื่องของไม่เที่ยง หรือทุกข์มันเป็น
ทุกข์เพราะว่าอะไร อนาคต ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ร่างที่โยมอาศัยอยู่เดี๋ยวนี้ละ ร่างกายที่นั่ง
นอนเจ็บป่วยอยู่นี้ และที่ทั้งจิตใจที่รู้ว่ามันเป็นสุขเป็นทุกข์ มันเจ็บมันป่วยอยู่เดี๋ยวนี้ ทั้ง
สองอย่างนี้ ท่านเรียกว่า "ธรรม"

สิ่งที่ไม่มีรูปมันมีความรู้สึกนึกคิดเหล่านั้นเรียกว่ามันเป็นนาม มันก็เป็นนามธรรม สิ่งที่
มันเป็นรูปที่มันเจ็บปวดมันขยายไปมาอยู่อย่างนี้ อันนี้มันก็เป็นรูปธรรม สิ่งที่มันเป็นรูปก็
เป็นธรรม สิ่งที่มันเป็นนามก็เป็นธรรม ฉะนั้นเราถึงอยู่กับด้วยธรรมะคือ อยู่ในธรรม มัน
เป็นธรรม ตัวของเราจริงๆที่ไหนมันก็ไม่เป็น มันเป็นธรรมะ สภาพธรรมมันก็เกิดขึ้นแล้ว
มันก็ดับไป เกิดแล้วมันก็ดับไป สภาพธรรมเป็นอย่างนั้น มีความเกิดแล้วมีความดับ
เราก็มีความเกิดดับอยู่ทุกขณะเดี๋ยวนี้ มันเป็นอย่างนี้

ฉะนั้น เมื่อเราคิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็น่าไหว้ ก็น่าเคารพ น่านับถือ
ท่านพูดจริง ท่านพูดตามความจริง มันก็เห็นจริงอย่างนั้น ถ้าเราเกิดมาพบอยู่ที่นี้ เราก็เห็น
ธรรมแต่ไม่ได้ปฏิบัติธรรมะ บางคนปฏิบัติธรรมะแต่ไม่เห็นธรรมะ บางคนรู้ธรรมะ
เรียนธรรมะ ปฏิบัติธรรมะ ก็ยังไม่เห็นธรรมะ ก็ยังไม่ปฏิบัติธรรมะ ดังนั้นให้เข้าใจเสียว่า ที่นี้ทุก
คน ตลอดแม้ปลวกหรือมดหรือสัตว์ตัวเล็กๆก็ตามที่เกาะ เขาพยายามจะหนีกันทั้งนั้นแหละ
ไม่มีใครอยู่สักอย่าง สิ่งที่มีชีวิตเขาอยู่กันพอควรแล้ว เขาก็ไปกันทั้งนั้นแหละ ทั้งคนจนทั้ง
คนร่ำรวย ทั้งเด็ก ทั้งคนแก่ ทั้งสัตว์เดียรัจฉานสิ่งที่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้มันก็แปรไป
เปลี่ยนไปอย่างนี้

เพราะฉะนั้น คุณขยายรู้สักว่าโลกนี้มันเป็นอย่างนี้แล้ว มันน่าเบื่อหน่ายนะ น่าเบื่อมัน
อะไรมันไม่เป็นตัวของตัวทั้งนั้นแหละ เบื่อหน่าย นิพพิทาความเบื่อหน่ายไม่ใช่ว่ารังเกียจ

นะ เบื่อหน่าย คือใจมันสร้าง ใจเห็นความเป็นจริง ไม่มีทางอะไรแก้ไขแล้ว มันเป็นอย่าง
นี้ ก็เลยปล่อยวางมันปล่อยโดยความไม่ตั้งใจ ปล่อยโดยความไม่เสียใจปล่อยไปตาม
สังขาร ว่าสังขารมันเป็นอย่างนั้นด้วยปัญญาของเรา นี้เรียกว่า อนิจจา วต สงขารา สังขาร
ทั้งหลายไม่เที่ยง ไม่เที่ยงคือความมันเปลี่ยนไปแปลงมา เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาอย่างนั้นเอง
เรียกว่า ไม่เที่ยง ตัวอนิจจัง

พูดง่ายๆว่า ตัวอนิจจังนั้นแหละตัวพระพุทธเจ้าละ ถ้าเราเข้าไปเห็นอย่างจริงจังว่าอนิจจัง
เป็นของไม่เที่ยง นั่นแหละคือตัวพระพุทธเจ้าถ้าเราเห็นอนิจจังแล้ว อนิจจังของไม่เที่ยง
ถ้าเราเห็นชัดเขาไปมันก็เที่ยง เที่ยงอย่างไร ก็เที่ยงที่มันเป็นอยู่อย่างนั้นแหละ ไม่แปรเป็น
อย่างอื่นมนุษย์ สัตว์ เกิดขึ้นมาก็เป็นอย่างนั้น มันเที่ยงอย่างนั้น แต่มันไม่เที่ยง คือมัน
แปรไปแปรมาเปลี่ยนเป็นเด็ก เป็นหนุ่ม เป็นเฒ่าชแลแก่ชราเรียกว่ามันไม่เที่ยง ใจความ
ที่มันเป็นอยู่อย่างนั้นนะ ทุกคนก็เรียกว่ามันเที่ยง ไม่แปรเปลี่ยนอย่างอื่นผันแปรของมัน
อยู่อย่างนั้น มันไม่เที่ยง ถ้าคุณขยายเห็นอย่างนี้ด้วย ใจก็สบาย ไม่ว่าเราคนเดียวหรือ
ทุกๆคนเป็นอย่างนี้

ดังนั้น เมื่อคิดเช่นนี้ ถิ่น่าเบื่อ เกิดนิพพิทาความเบื่อหน่าย หายความกำหนัดรักใคร่ใน
โลก ในกาม ในโลกามิส ทั้งหลายนี้ มีมากก็ทิ้งไว้มากมีน้อยก็ทิ้งไว้หน่อย ทุกคนคูทิสี เมื่อ
ขยายเกิดขึ้นมานี้เห็นม้วย เห็นคนจนม้วย เห็นคนรวยม้วย เห็นคนอายุสั้นม้วย เห็นคนอายุยืนม้วย
มันก็เห็นเท่านั้นแหละ

อย่างนั้นตามความจริงที่ สำคัญ นั้นพระพุทธเจ้าให้สร้างบ้านเจ้าของ สร้างบ้านโดย
วิธีที่อาตมาบรรยายธรรมะให้ฟังเดี๋ยวนี้ สร้างบ้านให้ได้ปล่อย ให้ได้วาง ปล่อยแล้วก็วาง
มัน ให้มันถึงความสงบ ความสงบก็เรียกว่าไม่เดิน ไปข้างหนา ไม่ก้าวมาข้างหลัง ไม่หยุด
อยู่ นี้เรียกว่าสงบ สงบจากการเดินไป สงบจากการถอยกลับสงบจากการหยุดอยู่ นี้ใจ
ความสุขนี้ก็ไม่ใช่ที่อยู่ของเรา ใจความทุกข์ก็ไม่ใช่ที่อยู่ของเรา ทุกข์มันก็เสื่อม สุขมันก็
เสื่อมทั้งนั้นแหละ

บัดนี้พระบรมครูของเราท่านเห็นว่า สังขารทั้งหลายทั้งปวงนี้มันเป็นของไม่เที่ยง
เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนให้พวกเราทั้งหลายถึงเวลาสุดท้ายอย่างนี้ทุกคน ท่านก็ให้ปล่อย
ให้วาง เพราะว่ามันเอาไปไม่ได้ จำเป็นมันก็ต้องวางอยู่นั่นเองแหละ นี้เราก็วางมันไว้
เสียก่อนจะไม่ดีกว่าหรือ มันแบกแล้วรู้สึกว่ามันหนัก เมื่อเรารู้สึกว่ามันหนัก เราก็ไม่แบก
แล้วเราก็ทิ้งมันก่อนเสียจะไม่ดีหรือ จะไปแบกมันทำไม จะไปอาศัยมันทำไม เราปล่อย

วางก็ให้ลูกหลานพยาบาลเราสบายๆ

ผู้ที่พยาบาลคนที่ป่วยก็มีคุณธรรม อีกคนที่พยาบาลรักษาคนป่วย ก็มีคุณธรรม คนที่ป่วยก็ให้โอกาสแก่ผู้พยาบาล อย่าทำให้ลำบากแก่บุคคลที่รักษา เจ็บตรงไหน เป็นอะไร ให้ได้รู้จักทำจิตใจให้มันดี คนที่รักษาพ่อแม่ก็ดีเหมือนกันก็ให้มีคุณธรรม มีความอดทน อย่างรังเกียจ อันนี้สนองคุณพ่อแม่ของเราที่เวลานี้เท่านั้นละ เบื้องต้นเกิดมาเราเป็นเด็ก พ่อแม่เป็นผู้ใหญ่ อาศัยพ่ออาศัยแม่เราถึงเติบโตมาบัดนี้ ได้มาอยู่เดี๋ยวนี้ นั่งร่วมกันอยู่เดี๋ยวนี้ ก็เพราะคุณพ่อคุณแม่เลี้ยงเรามาสารพัดอย่าง แล้วมีบุญคุณเหลือที่สุดเหลือเกินนะ บัดนี้ให้ลูกหลานทุกคน ให้เข้าใจว่า บัดนี้พ่อแม่เราเป็นเด็ก พ่อแม่เราเป็นลูกเราเสียแล้ว ก่อนเราเป็นลูกของพ่อแม่ บัดนี้พ่อแม่เป็นลูกเราเสียแล้ว เพราะอะไร แก่ไปๆจน กลายเป็นเด็กจ๋าก็ไม่ได้ตาก็มองไม่เห็น หูไม่ได้ยิน สารพัดอย่างบางทีก็พูดถูกๆผิดๆ เหมือนเด็กนั่นเอง ดังนั้น ให้ลูกหลานทั้งหลายนั้น ให้เข้าใจว่าให้ปล่อย คนที่รักษาคนป่วยก็ให้ปล่อย คนที่ไม่สบายนั้นอย่าไปถือเลย ปล่อยซะให้ตามใจทุกอย่างนั้นแหละ เหมือนเด็กๆที่เกิดมา อะไรที่ไม่ฟังพ่อแม่ปล่อยทุกอย่างนั้นละ ปล่อยให้เด็กมันสบาย ไม่ให้เด็กมันร้องไห้ ไม่ให้เด็กขี้ใจอะไรเหล่านี้

พ่อแม่ของเราบัดนี้ก็เหมือนกัน สัจจะมันวิปัสสนาคนแก่นี้ บางทีเรียกลูกคนหนึ่งไปลูก อีกคนหนึ่ง บางทีเรียกหลานคนหนึ่งไปลูกอีกคนหนึ่งจะเรียกเอาชั้นมาก็ได้งานมา เรียกเอาแก้วก็ได้อะไรอย่างอื่นมา มันเป็นเรื่องของธรรมดาอย่างนั้นนะ อันนี้ก็ยกให้พิจารณา

คนที่ป่วยก็ให้นึกถึงคนที่พยาบาล มีคุณธรรมให้อุดหนุนต่อทุกขเวทนา เวทนา สารพัดอย่างที่ยังเกิดมา ให้อุดหนุน โห่เพียรในใจของเราอย่าให้มันวุ่นวาย อย่าให้มีความลำบากยากเกินไปแก่ผู้ปฏิบัติผู้ปฏิบัติของเรา ผู้ปฏิบัติก็ให้มีคุณธรรมอย่าง รังเกียจ น้ำมูก น้ำลาย อุจจาระ ปัสสาวะอะไรก็ต้องพยายามเท่าที่เรจะทำของเราได้ ลูกๆ ทุกคนให้ช่วยกันดูในเวลา

บัดนี้เรามีพ่อแม่เท่านั้นแหละ เราอาศัยมาได้เกิดมาได้เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นพยาบาล เป็นหมอ เป็นอะไรมาทุกอย่างเหล่านี้ อันนี้คือบุญคุณของท่านที่เลี้ยงเรามา ให้ความรู้มาให้ความเป็นอยู่ของเรา มาให้ทรัพย์สมบัติเรา ถึงเราจะทำอะไรทุกอย่าง มีลูก มีหลาน มีบ้านมีช่องที่ดีๆ มีอาชีพดีๆ ได้ส่งเสียลูกหลานให้เล่าให้เรียนตลอดตัวเรานี้ก็เพราะอะไร นี้คือคุณของพ่อแม่ถ่ายทอดรับมรดกตกทอดกันมาอย่างนี้ เป็นวงศ์ตระกูลอย่างนี้ อย่างนั้น พระพุทธองค์ท่านจึงสอนว่ากตัญญูกตเวทิตี กตัญญูกตเวทิตีนี้เป็นธรรมที่สนองซึ่งกัน

และกัน กตเวทีกระทำความดีมาแล้วใครทำความดีกับเรามา ใครสงเคราะห์เรามา ใครเลี้ยงเรามา เป็นคนกตเวทีที่ให้ความเป็นอยู่ของเราคนนั้นแหละ จะเป็นผู้ชายก็ดี จะเป็นผู้หญิงก็ดี จะเป็นญาติ หรือ ไม่ใช่ญาติก็ดี เป็นคนกตเวที กตัญญูก็คือ ตัวเรา ถูกท่านมีกตเวทีที่อุปถัมภ์ อุปถัมภ์จากพระนุบำรุงเรามาแล้ว เราก็ได้เห็นบุญคุณของท่านเรียกว่า กตัญญู ท่านต้องการอะไร ท่านไม่สบายท่านมีความลำบาก ท่านมีความขัดข้องโดยประการใดเราก็ต้องเสียสละ รับภาระธุระอันนั้นช่วยท่านเพราะกตัญญูกตเวที เป็นธรรมที่คำจุนโลกอยู่ในห้วงศีตระกูลของเราไม่กระจัดกระจาย ให้ห้วงศีตระกูลของเราเรียบร้อยให้ห้วงศีตระกูลของเรามั่นคงเป็นอยู่อย่างนี้

วันนี้เอาตมาได้เอาธรรมะคำสอนมาฝากภายในเวลาเจ็บป่วยนี้ โดยความสำนึก น้อมมาอาศัยคุณหมอดุ๊ยซึ่งเป็นลูกของโยมนั้นแหละ นึกถึงผู้กตเวที เป็นผู้มีกตัญญูกตเวทีอย่างนั้นจะฝากอะไรๆมามันนั้นเอาตมาก็ไม่มี จะฝากวัตถุชิ้นใดชิ้นหนึ่งมาอยู่ที่บ้านมีเยอะแยะแล้ว เอาไปเอามามันลำบากนะ เอาตมาจึงฝากธรรมะซึ่งมันหมดไม่ได้ ซึ่งมันหมดไม่เป็น ซึ่งมันเป็นแก่นเป็นสาร ถึงขยายได้ฟังธรรมะนี้แล้วก็ถ่ายทอดให้คนอื่นๆเท่าไรเมื่อไรก็ยังไม่หมด ไม่จบ สัจธรรม คือความจริงตั้งมั่นอยู่อย่างนี้

อันนี้เอาตมาก็พลอยดีใจด้วย ว่าได้ฝากธรรมะให้คุณขยาย มีพลังจิตใจที่เข้มแข็งต่อสู้กับสิ่งทั้งหลาย เหล่านี้

แหล่งที่มา

<http://thai.mindcyber.com/modules.php?name=Sections&op=listarticles&secid=8>